



ONZEKERHEID Syrische fotograaf Michel Khoury houdt zijn hart vast

Extreem bezorgd om de veiligheid van zijn gezin

Hij was dolgraag blij, opgelucht en optimistisch geweest. Maar de regimewissel in zijn geboorteland Syrië doet de gevluchte Michel Khoury juist nog meer vrezen voor het leven van zijn achtergebleven vrouw, zoon (8) en dochter (6). Thuis bij een gastgezin in Purmerend probeert hij alles om zijn familie zo snel mogelijk het land uit te krijgen.



Arnold Aarts
a.aarts@mediahuis.nl

Purmerend ■ De terrasverwarmer die hij naast de vergadertafel heeft gezet, is geen overbodige luxe. Het is bitterkoud deze dinsdagmiddag in het Museum of Humanity. Het is buiten de openingstijden - vrijdag tot en met zondag - van de expositiehal in gebouw 155 op het Hembrugterrein. Het is voor Michel Khoury geen willekeurige locatie om af te spreken. Dankzij museumeigenaar Ruben Timman en zijn andere sponsor Discriminatie.nl Zaanstreek-Waterland heeft de 45-jarige fotograaf een indrukwekkend kunstproject kunnen samenstellen. Het is de aanvankelijke aanleiding voor het interview, maar de actualiteit in Syrië stuurt het gesprek logischerwijs een andere kant op.

Boodschap

Khoury exposeerde in het Museum of Humanity afgelopen zomer voor het eerst met zijn tien portretten van vluchtelingen. Vorige maand waren de foto's te zien in de protestantse kerk in het Overijsselse Tubbergen, deze maand hangen ze in een school in Vriezenveen bij Almelo. In januari kunnen belangstellenden voor zijn tentoonstelling 'Left Behind' terecht in het gemeentehuis van Purmerend, zijn huidige woonplaats. Het doet hem goed. Hoe meer mensen zijn bood-

schap horen, hoe beter het is. „Ik wil dat een vluchteling niet als een nummer wordt gezien, maar als een mens met een eigen verhaal.”

Het vluchtverhaal van Khoury begint in april 2023. Met een groep gelijkgestemden wil hij een politieke beweging beginnen in Syrië, een partij die streeft naar vrijheid en gelijkheid. De tijd is er in zijn ogen rijp voor. In een mum van tijd staan driehonderd namen op de lijst die nodig zijn voor de oprichting. Ondanks het strikte regime van president Bashar al-Assad gelooft Khoury niet dat hij gevaar loopt. Hij heeft immers geen crimineel verleden, is maar gewoon een fotograaf.

Maar dat is een misrekening. Hij wordt opgepakt door de geheime dienst en belandt in een gevangenis. Afgelopen weekeinde - na de val van Assad - zijn beelden verspreid over hoe die er in Syrië uitzien. „Je kunt zo'n ruimte niet eens een cel noemen, het is meer een graf onder de grond waarin gevangenen worden gestopt. Velen zijn daar nooit meer uitgekomen. Ik had een van hen kunnen zijn.”

Halsoverkop

Khoury wil een volgende arrestatie niet afwachten en vlucht nu het nog kan. Met een handvol anderen wordt hij in een vrachtwagen het land uitgereden. Bestemming onbekend, de chauffeur zegt niks. Ze stoppen voor het eerst als ze in Roemenië aankomen. Khoury ontdekt snel dat dit geen veilig

„
Veel mannen zijn nooit meer de gevangenis uitgekomen. Ik had een van hen kunnen zijn

land is om te blijven, omdat volgens hem door autoriteiten rapporten worden geschreven over Syrische vluchtelingen.

De volgende halte heet Nederland. Waar andere asielzoekers hun vertrek soms maanden voorbereiden, is de vlucht van Khoury halsoverkop geweest. Hij was helemaal niet van plan zijn land te verlaten. Hij had het in Syrië financieel goed

Michel Khoury in het Museum of Humanity

en leefde met zijn gezin op een relatief veilige plek. Hij weet dus letterlijk niets van de verblijfsprocedure in Nederland. Hij krijgt te horen dat hij in Ter Apel moet zijn, van daaruit wordt hij naar de asielboot in de Achtersluispolder in Zaandam gebracht.

Khoury woont er uiteindelijk negen maanden. Het is verre van ideaal. „Voor een korte periode is zo'n boot het okay, maar voor veel mannen duurt het te lang. Het voelt alsof ze in een gevangenis zitten. Ze mogen niet werken, er zijn geen activiteiten. Op den duur neemt de stress toe en ontstaan ruzies.”

Omdat Khoury zo lang op de boot woont, leert hij zijn lotgenoten steeds beter kennen. Hij besluit iets te doen met alle verschillende verhalen, alle afwijkende achtergronden. Hij vindt tien bewoners bereid zich door hem te laten fotograferen. Andere kandidaten weigeren. Mannen uit Nigeria, Jemen en Syrië vinden het te gevaarlijk. Ze zijn immers niet voor niets gevlucht, het is beter als zo min mogelijk mensen weten dat ze hier zitten.

Foto's

Khoury vraagt de deelnemers aan zijn project iets in hun handen te nemen als ze worden gefotografeerd. Iets dat ze het meeste missen sinds ze zijn vertrokken. De meeste mannen kiezen voor afbeeldingen van familie en vrienden die ze hebben achtergelaten. Ze komen